

„SZERETET”

MELYNEK SZAVAIVAL A KISUJSZÁLLÁSI EVANGÉLIUM SZERINT REFORMÁLT NEMES EGYHÁZ HIVEIHEZ,
JÉZUS KRISZTUSBAN ATYJAFIAIHOZ

szól: TÖRÖK IMRE lekipásztor.

Csel. 20. 28. Viseljetek gondot magatokról és az egész nyájáról, melyben a Szentlélek titeket vigyázókká tett az Isten anyaszentegyházának legeltetésére.

Csel. 20. 24. Semmivel nem gondolok, az én életem is nekem nem drága, csak hogy elvégezhessem örömmel az én futásomat, melyet vettem az Ur Jézustól.

Jézus Krisztus szavai: Máté 10. 40. A ki tégedet befogad, engem fogad bé; és a ki engem befogad, azt fogadja bé, a ki engemet felbo csátott.

1906. JANUÁR hónapra.

M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA
I. Nyemt. Nővédeknapló.
1908. évi. 334. sz.

E I Ő S Z Ó.

Atyámfiak a Jézus Krisztusban! Kisujszállási nemes gyülekezet! »Szeretet« ez a czime hozzátok intézett jelen szózatomnak, ezen egyszerű kis nyomtatványnak, melyet, mivel ez idén kalendáriomban hozzátok nem szólottam, 2000-nél több példányban készíttettem, egyelőre magam költségén, — s küldöttem meg egyházunk minden hívének hajlékába, mintegy 2000 házba. — Vegyétek, olvassátok szeretettel, figyelmesen! Szeretetből, irántatok való szeretetből fakadt minden gondolatom, szeretettel irtam minden betűt, — szeretetből küldöm. Azért a neve is: »Szeretet.«

Mi szükség e dologra? — leírom azt is.

A lekipásztornak mindenkor kötelessége gondot viselni azokra, kiket az Isten őreá bizott. — De hát hogy is viseljen gondot a lekipásztor egy olyan nagy gyülekezetre, milyen például a mi gyülekezetünk, melynek kötelekébe többen tartozunk 12 ezernél. Hejh de nehéz csak egy családra is gondot viselni, ugy-e apák, anyák? Hát még 12 ezernél több ember lekére!

Külső országokban könnyebben megy ez a dolog, könnyebben kiterjesztheti gondját híveinek lekére a pásztor, mert minden lelkészre egyezer ember gondja van bízva. Ahány ezer lélek, annyi lelkész! De itt, különösen magyar alföldünkön, refor-

mált eklézsiánkban, egyes esetekben 8 — 10 ezer vagy több lélek gondját is hordozza egy lekipásztor. S ezenkívül mennyi anyagi ügy, felsőbb és alsóbb iskolák sora-baja, mennyi kormányzati s irodai munka! Né legyen kishitű panaszkodás a beszédem, csak az igazságnak tolmácsolása különösen azokkal szemben, kik felületesen szemére szokták hányni a »papnak«, hogy semmi dolga nincsen.

A mi gyülekezetünkben — úgy tetszik — kisebb lesz a teher, egy-egy lelkész vállán május havától kezdve. Új lekipásztorunk, nemes munkavágygyal s a segítő Istenben vetett nagy hiedelemmel várja a napot, melyen körünkbe jöhet, kezeit vetendő a munkára. A zsinati új törvények értelmében meg, melyek ugyan még nem nyertek szentésítést, de reméljük, hogy azt megnyerendik. — minden nagyobb gyülekezet annyi részre osztatik fel, a lelkészi gondozás teljesítése tekintetéből, ahány lelkésze van. Így tehát gyülekezetünk két részre lesz felosztva; vagyis tehát úgy lelkésztársamnak, mint nekem 6—6 ezer ember lelki gondozása lesz kötelességünk.

Hogy gondozzuk pedig a lelkeket?

Szólunk hozzájuk Isten házában, intvén mindeneket a jónak nemesnek, igaznak, szentnek szeretetére s cselekvésére, követésére. Megpróbáljuk példát is mutatni

erre cselekedeteinkben, életünkben — gyarlóságunk szerint. Szólunk, ha kell, templomon kívül is, pl. a gyászalkalmaknál, betegek ágyánál, szegények, aggok menhelyén stb. Csakhogy hányan lehetnek hiveink között, kikkel nem találkozhatunk, kikhez sohasem szólhatunk?! De meg, ha találkozunk is s szólunk is szivökhöz, a »mondott szót elragadja a szél.«

Azért határoztam el, hogy írásban szólok.

»A szó elrepül, az írás megmarad,« — mondja a régi példaszó.

Minden hajlék népéhez elmegy ez írott szózat.

Szeretettel kérem az anyaszentegyházért lelkesedni tudó hiveket, segítsenek engem föltett czélomban, önzetlen szándékomban. Én munkámért semmit sem kívánok, lelkészi jövedelemem elég nekem enyéim és magam eltartására. De a papírért, nyomdafestékért és nyomdai munkákért fizetni kell. Én ez esztendő minden hónapjának közepén, lehetőleg mindig 15-ére, bekopogtatok minden házhoz ilyen kis nyomtatvánnyal, minő ez a mostani. Csakhogy ez minden hónapban 50 koronába kerül körülbelől. Mily könnyen kiteremtheti ezt a havi 50 koronát 2000 ház népe! Mi esnék ebből egyőnkre-egyőnkre?! S milyen áldás fakadna munkánk nyomán, ha mindez tervem szerint sikerülne!

Irok részleteket időről-időre egyházunk régi történetéből; egy-egy predikációnk tartalmát, fontosabb részeit papírra teszem, közre adom; egy-egy keserves szivnek, majd meg egy boldog szivnek imádságot írunk, hogy annak szárnyán emelkedjék az Isten trónjához; kedves halottaink emlékét felidézem; nagy tetteket, melyek világoskodnak, állítok az olvasók lelke elé, elmondom jó dolgainkat s ha van, hibáinkat is; intek, kérek, buzdítok, tanítok . . . . mindent-mindent szeretetből.

Teszem pedig ezt lelkem indításából, nem parancszóra. Ki csak annyit tesz, mennyit tennie okvetlen szükséges, a mennyi eléje van írva, az ilyet »haszontalan szolgának« nevezi a szentírás.

Teszem mindezt, pedig tán erőmet túlhaladja, abban a reményben, hogy lesznek kik szellem munkájukkal is segítenek.

Teszem mindezt azért, mert igazsága van a nagy költőnek, ki azt állítja, több embernek van szüksége papra, mint orvosra. Sok lehet e világon testi fájdalom, de még több a szivbeli fájdalom, betegség: bánat, csüggedés, kétségbeesés, békételenség, lelki nyomoruság.

Teszem azért, mert épen a mi szegény magyar népünknek oly sok külföldről beplántált nyomoruság ostromolja a szivét-lelkét — se szere, se száma! Nazarénizmus, baptizmus és egyéb izmus . . . hitetlenség, istentagadás, pusztít a lelkekben a baj, mint a rákfene. A betegséget idején kell gyógyítani, különben nagyon elterjed, emészti a testet s azután . . . . nincs orvosság!

Hivok minden nemes lelket, segítsenek munkámban. Támogassanak filléreikkel mert ha szél nincs, megáll a szélmalom.

Ha minden családtól csak néhány krajczárt, jobb móduaktól 1 koronát, vagy 1 forintot kaphatnánk e célra, 12-szer egymásután menne el e kis hirnök: a »Szeretet« minden házba ez 1906. esztendőben, 12-szer köszöntené szeretettel minden ház lakóit.

Nem lenne az olyan nagy dolog, lemondana egy pár szivarról a férfi s egy méter pántlikáról a leány; — templomba esketésre induló ifju pár vagy urasztalához először induló gyermekifju néhány fillért juttatna a nemes célra s kész lenne az egész: dicsősége lenne egyházunknak, tán lennének nagyobb ekklézsiák, melyek bennünket követnének ebben s hasznát látná

kezdemenyezésünknek a magyar reformált Sion!

Uram! segíts minket ebben!

Az előfizetők, a nemes czélra adományozók nevét a »Szeretet«-ben közölni fogom.

Az Isten lelkének megszentelő, jóra indító kegyelme legyen velünk mindnyájunkkal!

Adjon Isten ami nincs Ez uj esztendőben!

Ezt kívánja nemzetének a nagyemlékü Arany János — ki itt e városban töltött egy évet méltó dicsőségünkre — ezt kívánja egyik szép költeményében.

Ami nincs?

Ha most valaki megkérdezné tőlünk: mink nincs?

Az egyikőnk a zsebébe, erszényébe, ládafiókjába nézne — s belemutatván, fejcsóválva, szomorkás arczczal mondaná: — Ez nincs, ni! Pénz!

A másik belépne kamarája küszöbén, ott látná az üres zsákot, megütögetné az oldalát az ürességtől kongó hombárnak, megrugná gyengén lábával az üres zsiros bődönt — meg az ól végénél a szinben száradozó hordót — s sohajtva mondaná: E nincs, ni, gabona, kenyér, zsir, meg »Lógókerti.«

S hányadikónk tenné meg, hogy a szive rejtekébe nézne?

Van-e benne békesség? Magunkkal és másokkal való békesség! — Jaj, ha nincs! Mert azt mondja egy bölcs: kenyér nélkül tán meg lehet élni, de békesség nélkül nem lehet.

Van e a szivben szeretet? Vagy tán azon örülünk, hogy más sir? S mikor két ember törizuzza az élet tusájában egymást, szeretne az egyik a másiknak a

szívjában tánczolni: mosolyogva, vagy közönynyel nézzük? — Van-e a szivünkben szeretet? Sok helyt kevés a fűtő-szalma. Sok szegény ember s gyermek rongyokba szakadt ruhában didergi át a telet. Az a 40–50 árva-szegény gyermek, kiket egyházunk felruházott, még nem minden árva-szegény. Hát a tűrő szeretet, meg a megbocsátó szeretet nincs-e fogyatékán vagy ép megaludva a szivünkben?

Adjon Isten, ami nincs

Ez uj esztendőben!

Szeretetet, felebaráti igaz szeretetet, szüleik gyermeki, hitvesi tiszta szeretetet!

Hát hitünk van-e?

Nem az a hit, mely azt mondja: Elhiszem, hogy ez vagy amaz, így van, meg úgy van, amint tanítják, meg amint írva vagyon. . . . Ez még kevés! Élő hit kell, az egész szivet, egész lényünket, egész életünket átható; szivünk minden mozdulását, minden lépésünket igazgató. Erős hit, köszikla hit! . . . S ha az lenne, ha hitünk lenne — nem mese ez, az örökigaz szentírás, a nagy Isten beszédének könyve tanítja: még a hegyek is — az akadályok, bajok, nagy veszedelmek is! — elmennének utunkból!

Istenfélelem! Anyaszentegyház szeretete! . . .

Adjon Isten, ami nincs

Ez uj esztendőben!

Népmozgalmi adatok az 1905. évről.

Egyházunk hiveinek száma volt 1905. január 1-én 12,250

1905. évben a kereszteleési anyakönyvbe bejegyeztetett: 192 fi és 193 nő, összesen: 384 szülött; 1 baptista gyermek nem keresztelezt meg. Régebbről kereszteleetlenül maradt három felnőtt gyermeket nagy lelki örömmel vettünk bé Isten országának tagjai közzé a ke-

resztségben való részesítés által, pünköstit szent ünnepén.

A 385 gyermek közül halvaszületett s meghalt még 1905. folyamán: 70.

A szülöttek közül törvényes: 340, törvénytelen: 45.

Szegény szerencsétlen 45 kisdéd! Ők nem okai semminek, tiszták, ártatlanok s szülőik bűne, felületessége, nem törődömsége miatt szegyenbélyeget hordanak homlokukon az egész életükön át, szegény törvénytelen szülöttek! lakolnak a mások hibája miatt. Óh hányat láttam már keserves, fájdalmas könyekkel sirni, mikor kérdeztem — házasságkötése ideje táján! — az »atyja« nevét! Nincsen atyám, mondá — és sirt.

A hitben megerősített vagyis konfirmálódott 82 fi és 104 leány, összesen 186 felserdült gyermek. Segítsd meg őket, óh minden segedelemnek Isten! hogy a mi fogadást tettek megőrizték mind életüknek fogytáig! E fogadások egyike ez is:

„A szentíráshoz és az azzal megegyező Helvécziai vallástételhez holtig hiven ragaszkodunk«. A másik ez: »Elhatározott akaratunk Jézus erkölcsi törvényei szerint élni s jócselekedetekben mutatni meg hitünket«.

Emlékeztess erre óh Uram! minket felnőtteket is!

Urvacsorát vett 1905-ben: 1230 fi 1706 nő összesen 2936 lélek.

Óh »a mely fogadás tettünk,
Midőn asztalodról ettünk,
Uram! segíts, hogy megálljuk
S a bűnöket megutáljuk!

Esküdött 1905-ben 110 pár. Óh bárcsak meghallgatná az Isten azokat az imádságokat, melyeket elmondottunk, mikor ők esküt esküdtek az Ur szent házában! Vajha meghallgatták, szívökbe rejtették volna azokat a tanácsokat, melyeket szeretettel kötöttünk szívökre mi, az igének hirdetői. Vajha boldogok lennének!

Elhaltak 1905-ben 152 fi, 204 nő, összesen 356-an ezek közül; 8 öngyilkos volt. E 356-hoz még 3 halott neve jegyeztetett be a szomorú könyvbe, 2 idegen hitű és 1 messze-földön elhalt testvérünk neve; így összesen a bejegyzettek száma: 359.

Boldogok, akik az Urban haltak meg; boldogok, kik megtartották hitöket, igaz valóságukat; mert elvették, bizonynyal elvették Krisztus kezéből koronájukat.

Emlékezés és tanácsok ujesztendő első reggelén.

Predikáció nyomán, vázlatosan előadva.

Midőn az ó-esztendő utolsó délestéjén eltávoztunk az Isten házából s a közeledő éjszaka homálya mint sötét fátyol leszállott reánk, e fátyol nemcsak a földet takarta bé, hanem az ó-esztendőt is.

Elmult vége mint kezdete,
Már van csak emlékezete.

Aztán ma reggelre a sötét fátyol fölszakadt, fölszállott, — orcánkra az új reggel világossága ragyog; szívünkre az ujévnek reménye.

Áldott legyen az Ur, kinek jóvolta napjainkhoz napokat told, ki esztendőinkhez esztendőt adott.

Pihenjünk meg itt — komoly szent igékkel gondolatokkal szívünkben, az ő sátorában.

Gondolkozzunk a multról, hogy tanuljunk a jövőre nézve.

I.

Az elmult esztendőben 385 szülöttet jegyeztünk be az anyakönyvbe. Több száz anyának adott az isten szabadulást. Vajjon hálálja-e minden anya az Istennek hozzávaló kegyelmét? S gondot visel-e mindenik az ő gyermekére? Testére gyermekének, tudom, gondot visel mind-megannyi: bepótlálja, öltözteti, táplálja. De tanítja-e imádságra? Olt-e szívébe gyermekének nemes érzést, szeretetet, igazságot, tisztaságot, Istenfélelmet? Óh a gyermeket az az imádság vezeti és őrzi egész életén át, a melyet édes anyjától tanult, mikor az édes anya kezét gyermeke kis kezébe fűzvé, imádkozni tanította. Az ily gyermek édes anyját még a haló porában is áldja; a másik tán meg se siratja. A kicsinyek közül sokan el is aluvának a halál szelid álmával; alusznak künn a temetőn kicsi sirhalmok alatt. 385-ből 70-en! — Nagy szám! Fogy a számunk nagyon. Az 1904. évben 428-an születtek, s az ó-évben csak 375-en s azokból is 70 aludni tért a föld porába.

Miért e fogyatkozás! Csak nem terjesztette tán ki városunk népére is pusztító karjait a nemzetirtó bűn. Az a bűn, mely csábitólag így beszél az atyákhoz, anyákhoz: egy gyermeked van, — elég! — vagy: egy fiad, egy lányod! — Ne tovább . . .

És pusztulunk, veszünk.

Pusztul a magyar, a rokontalan, árva magyar nemzet, Európa közepén — örömben tombolnak ellenségei. Pusztul a Sion is.

A fogyatkozásnak más csatornája is van..

Indulnak a nagy hajók Fiume kikötőjéből, két-három hetenként az Ujvilág felé, hol — azt hiszi a szegény elkábult, sorsával elégedetlen ember, hogy aranyból vannak a hegyek s a folyók vize is főveny helyett aranyt sodor. Egykettőnek sikerül dolga, de egy fecske nem csinált még soha nyarat, a többi testet-lelket romboló, iszonyu munkában rövidíti életét; veszítve hazát, családot, atyát, anyát, gyermeket, testvért. Bolyong árván idegenben, hordozva az önkéntes száműzés mindennél súlyosabb keresztjét.

Mennek-mennek a nagy hajók, 2000-nél is több ember egyen-egyen, egész nagy falu lakosságát, 2000-nél is több magyart, vizsik-vizsik és sirva, zokogva éneklik a tenger fölött — ez fáj a lelkünknek: a XC. zsoltárt, »Tebenned biztunk eleitől fogva« — sirják inkább, hogynem éneklik a szegény kivándorlók . . . s feleletül a szél, a magyar rónaságról s Kárpátok szent bérczétől, ezt sohajtja utánok:

Hazádnak rendületlenül
Légy hive, óh magyar!

Pusztulunk, veszünk.

Akik születtek, akik megmaradtak, Őrizzétek azokat, mint kincseket. Neveljétek őket szülők! egyház és hazaszereteten, hogy ne lássatok, hogy ne lássunk bennök bánatot.

II.

Az emberi élet sorát követem.

186 serdült ifju növendék állt nagy seregben az Ur orczája előtt, kiket konfirmáltunk vagyis megerősítettünk hitőkben. Milyen szép sereg volt! Krisztus ifju vitézei, kik fölesküdtek Krisztus zászlója alá. Kezükben szorongatták a bibliát, melyet szent emlékül adtunk nekik s melynek igazságait igyekeztünk szívökbe írni. Hajh, de nem ragadozza-e el tőlük e kincset, a szívökbe irt evangéliomot: a ragadozó farkas, a világ.

Eljön ellenök a kísértésnek percze s ha gyöngéknék bizonyulnak, elfelejtik a fogadást,

melyet tettek, hogy a Krisztushoz, az evangéliomhoz s hitökhöz hivek maradnak mindhalálig.

Jött hozzánk napokkal ezelőtt a szomorú sereg, a fogadás-rontók szomorú serege. Lesütött szemekkel, hiszen szégyelték dolgukat, lépésüket. Le akarják tépni magukat ez éjszaka-imádkozók a reformált Sion testéről. Elfelejtették, megtörték a szent fogadást, melyet hitünk szent templomában, a mindhalálig hű, s hozzánk világ végeztéig is hűséges Krisztus asztalánál tettek. Szegény szerencsétlenek, csak szánni tudom őket. Hogy hoznak szégyent hitbeli hűtlenségük által atyjukra, anyjukra — atyjuk, anyjuk sirjára, pedig meg vagyon írva, — nagyon jól tudják ők: »Tiszteljed atyádat és anyádat« — még a sirban is, még a haló porukban is. Óh ezek nem tisztelik, mert a tőlük vett hitet sárba tiporják. Ezek a szegény lelkek azt hiszik, hogy ruha a vallás, a hit: levetjük, felvesszük. Ezek a szegény lelkek úgy forognak, mint torony tetején a szélvitorla, most jobbra, majd balra, most északra majd délre — és nem találnak sehol békességet. Kérdeztem tőlük, miért akarják eldobni eddigi hitüket s magacsinált prófétájuk azt felelte, hogy romlik-bomlik a mi egyházunk s menekülnek. Odavettem aztán nekik, hogy ha úgy lenne is (pedig Isten szerint hiszem, reménylem, hogy a reformált egyháznak még ezután derül jövője!) akkor sem szabad elhagyni a Siont; mert a töredező hajót is, melyet veszély fenyeget, nem az ember, hanem a patkány hagyja el legelőször.

A hitehagyottak könyve 300 év óta üres volt egyházunkban s most e szegény szánandó lények kezdik meg, hogy nevüket abba beírassák.

A mi egyházunk a szabadság egyháza, nem akarja béklyóba verni a lelkiismeretét senkinek s ime e szegény lelkek elfelejtik a Galátiabeliekhez írott levél tanítását (5-ik rész 1. vers.) »A szabadságban, melylyel minket a Krisztus megszabadított, álljatok meg és ne kötelezzétek meg ismét magatokat szolgálatnak igájával«. — Ujra czeremóniákba, térdeplésbe, örökös imádkozásba, üres áhítatoskodásba akarják belekényszeríteni a lelkeket. De én hiszem, hogy a magyar alföldi nép józan gondolkozása s érzülete ennek ellenáll.

Mi pedig, Atyámfiai! Református Testvéreim! töltsük be a Szentírás intését, az apostol szavait: »Azt halljam a ti dolgaitok felől hogy erősen állatok egy lélekben s egy akarattal viaskodtok az evangéliom hite által«.

Vigyázzunk azokra, kik reánk bizattak, hogy azok közül egy se legyen hit-tagadó. Felelősök vagyunk érettök a magunk lelkiismeretének

és az Istennek. Vigyázzatok keresztyén Szülők! hogy egy is azok közül, kiket Isten nektek adott, el ne vesszen; hogy gyermekeink meg ne gyálázzák hithagyással a sirunkat, meg ne háborítsák siri nyugalmunkat!

A harmadik könyvbe azokat a párokat jegyeztük be, kik itt állottak, 110 pár az Isten sátorában, hol hallatott vőlegénynek szava s menyasszonynak szava. Nem mulasztottuk el mi a gyülekezet szószólói, hirdetni előttük, hogy ember és ember között drágább, szentebb és boldogítóbb szövetség nincs a házassági szövetségnél. Oly szent szerelem kell hogy kösse a vőlegényt az ő arájához, mint a milyen szeretettel szerette Krisztus az anyaszentegyházat. Ezt hirdettük az elmúlt esztendőben 110 pár előtt. Bár itt volnának mindmegannyian e szent helyen! Hadd kérdezném meg szivüktől: megértették-e a mit tanítottunk s megtartották-e a mit fogadtak? Boldog volnék, ha azt hallanám tőlük: áldott a nap, melyen szövetkeztünk, mi boldogok vagyunk!

Oh de hányan felelnének ellenkezőt. Hányan szive dobbanna meg benső vádtól, és hány felelne könyhullással! Az ilyeneket meglátogatta a haragvó Isten, mert találtak poklot menyország helyett.

Az esztendő első reggelén vessetek számot magatokkal, keresztyén házastársak! Vessétek szivetekre kezeteiket, tegyetek kérdést magatokhoz! Gondolkozzatok! Ha kell bocsássatok meg egymásnak . . . . . mindenki gyarló. Hadd kezdődjék békességgel s menjen el fölöttünk boldogsággal az ujesztendő. A mely családban a gyermek szeretetet, boldogságot lát, megtanul szeretni s maga is boldog lesz.

A negyedik könyv végre az, melybe fajdalmasan jegyeztük be kedves halottaink nevét: 356 nevet. 46-tal többet mint az elmúlt esztendőben, kik közül 8-an szándékosan keresték a halált. Oh láttunk rettenetes jeleneteket a korporsók körül!

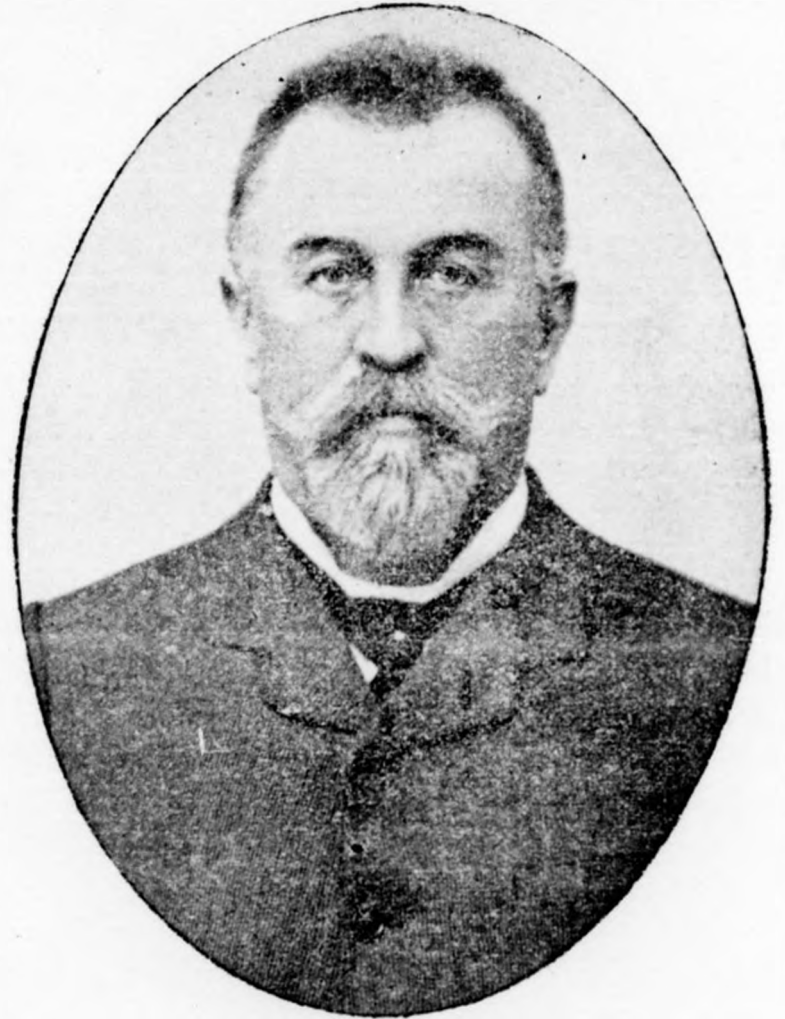
Drága hamvak, kihült szivek! elköltözött apák, anyák, gyermekek, testvérek 356-an! Pásztorát is temette e gyülekezet. Mennyi gyász, mennyi könny!

De mert az ujév első reggele nem csak a muló időnek hanem az örökkévalóságnak is ünnepe, kedves halottaink! a boldog feltámadás és az örökélet reményével állunk sirjaitok felett. Mindennapi halottaink vagytok, mi is hozzátok sietünk, mindennap fogyván az életünk.

Te pedig

»Uristen, ki minket sok áldásiddal töltél be,
Ez ujesztendővel jókedved ne szakaszd félbe,
Áldd meg kezdetét s végét ennek,
Hogy midőn napjai lemennek,
Mondhassuk: Dicsőség Istennek!«

Amen. Amen!

Dr. Kalavszky László.

„Szeretetet“ cselekedetei.

Az 1905. évi adományok jegyzéke.

Szegény és árva iskolás gyermekek javára:
Szücs János 10 kor. Molnár Mátyásné
100 kor. Kémeri Jánosné 200 kor. Egy
névtelen 10 kor. Csatári Imréné 20 kor.

Egyházfentartási alap céljára: Egy névtelen 10 kor. Szabó Mózes és neje Szalai Zsófia 6 kor.

Óvoda-alap javára: Egy névtelen 10 kor.

Templomi ülőszékekre: Varga Bálintné 10 kor.

Elemi iskolai ösztöndíj-alapra: Tanítói kar
1. néhai Gulyás Lajos lelkész emlékére

50 kor. 2. néhai Dorogi Lajos esperes emlékére 50 kor.

Főgymnasiunai ösztöndíj alapra: néhai Dr. Kalavszky László és neje 2000 kor. (Néhaivaló jöltevőnk arczképét kegyelettel közreadjuk!)

Főgymnasiunai tápintézet alapjára: Iparos ifjuság adomány 14 kor. Felo'vasások jövedelméből tanári kar 815 kor. 30 fillér. Egy névtelen 120 kor. Egy névtelen 10 kor. Összesen: 3435 kor. 30 fillér.

Im ezek a kegyes adományok, melyekről beszámolhatunk. Kik szivökből jó kincseket hoztak elő Isten dicsőségére, szegények, árvák istápolására, minden nemes ügynek támogatására, — bizonynyal az Urnak adtak kölcsön, ki nekik bőséges kamatokkal megfizet. A jöltevők neve emlékezetben marad, nemcsak egyházunk Aranykönyvébe iratik be, hanem — ami legfőbb — beirja nevöket s cselekedetüket az Élet könyvébe a mennyei Atya. Áldottak legyenek a nemeslelkü jöltevők — bár élnek, bár porladoznak künn a temetön, — s növelje a mindent elvégző Isten a kegyes szivek-lelkek számát közöttünk, hogy az emberek látván a mi jócselekedeteinket, dicsőítsék a mi mennyei Atyánkat!

Részletek néhai Báthori Gábor írásaiból.

Nagysokan emlékezhetnek arra a tisztos öreg emberre, akinek írásait kezeimhez kaptam, hűségesen forgatom s már magam is sok jól szépet tanultam azokból. Élete változatos, szép élet volt. Istenbe vetett bizodalma, hite az élet változásai, viszontagságai között soha meg nem rendült, erről írásaiban is tanubizonyságot tesz.

Életrajzát maga megírta, mely így kezdődik:

»Én Báthori Gábor születtem 1808. január havában, vagyis Szent-Pálnap hetében szeredai napon. Édes apám volt néhai Báthori János, édes anyám néhai Buza Sára asszony; mindketten bár szegények, de Istenfélő jó keresztyének s vallásos

emberek voltak. Édes anyámtól hallottam, hogy 14 gyermeke volt s ezekből négyen értünk emberkört . . . Minket is vallásosan neveltek, este nem feküdtünk le, míg nem imádkoztunk sorban állva a kemencze mellett s reggel nem adtak kenyeret, míg fel nem öltöztünk, mosdottunk s imádkoztunk.«

Óh ha így volna ma is minden háznál, mennyivel jobb, mennyivel boldogabb volna a világ!

Műveiből az idő rendiben többet is kinyomatok, mert érdemes erre. Egyelőre »Bucsubeszédjét adom közre, melyben 32 évi pásztorkodás után bucsuzik a kisujszállási gazdaságtól így:

»Isten az, ki mindenttehető ujjakkal tart kormányt az emberek változó sorsa felett s nincs rendeltetés, nincs helyzet, melyben az ember létezik, melyet, ha gondos szemmel vizsgál az ész, benne egy látatlan, de hatalmas kéz működését s gondviselését észre ne vehetné. Ebből indulva ki: Hiszem, hogy rendeltetésem nékem is Istentől lett az, miszerint pásztorbotommal keressém kenyeremet, melylyel teljes megelégedésem volt mindekkoráig, midőn most 50 éves koromban 32-ikszert vertem szélylyel a gulyát. Ugy van: 16 ig mint bojtár, más 16-ig, mint számadó sok viszontagságok közt, itthon, idegen helyeken, termékeny, szük, jó, rossz, hideg s meleg idők lefolyta alatt viseltem azt.

Isten az, ki a megnevezett huzamos idő alatt igyekezeteimet megáldotta.

Most, nem az érdemes gazdaság becsületre méltó kenyerét s nem hivatalomat megunva, hanem az idő haladása és viszontagsága okozta azt, hogy lépek le e pályáról. Öntudatom s lelkem ösméreti nem vádol, hogy valakinek szántsándékkal kárt kívántam volna tenni vagy tettem volna. Mindenkit igyekeztem úgy szolgálni, amint gyenge tehetségem vagy gyarlóságom engedte, ámbár jól tudom, hogy hiba vagy fogyatkozás nélkül én sem voltam, szinte mint más halandó embertársam, mert vajjon kicsoda is, aki nem vétkeznek — azt mondja Homérus:

Emberek, hibáktól mentek, nem születnek;
Boldogok, akik kevéssel terheltetnek.

Há hát az érdemes gazdák közül va-

laki iránt vélttséggel voltam, arról alázatosan megkövetem; én pedig bosszút szívemben senki iránt nem viselek.

Huzamos idő óta eszem az érdemes gazdaság becsületre méltó kenyerét — ugyan! — becsületre méltó az, mert a többször nevezett huzamos idő alatt voltak szűk idők, de az én házam egy nap sem volt kenyér nélkül, mi kell pedig ennél több szegény embernek? azt felelem rá: »Semmi« mert erre Idvezítőnk példát mutatott, midőn tanítványait imádkozni tanította, e világi javakból csak ennyit kért: »Add meg a mi mindennapi kenyérünket«.

Vegye hát az érdemes gazdaság köszönetem, »nem« a költő szavai szerint ki így szól:

Jó a kívánság csak az a kár benne,
Száz közül sincs kettő, mely szivből eredne.

Ujra mondom, nem a költő szavai szerint, hanem szívem mélyéből kívánom, hogy Isten, kitől jön minden áldás és jó adomány, áldja meg az összes gazdaságot nemcsak ideig, hanem örökkévaló jókkal is és terjessze főképen áldását azokra, kiknek kenyerüket folytában ettem tartsa meg késő unokáiknál is gazdaságokat, szaporítsa meg jószágokat, hogy ennekutáni is több más hozzám hasonlót táplálhassanak mellette. Isten maradjon velek!

Báthori Gábor, m. k.

RÖVID ÉRTESÍTÉSEK.

* **Szeretetteljes kérések egyházunk hiveihez:**
Több alkalommal örvendő szívvel tapasztaltam már, hogy temetések alkalmával az éneklő gyermekeknek felnőttek is segítettek az éneklésben. Kérem, tegyék ezt továbbra is minél többen. Egy egész gyásznep éneklése szívet-lelket megindító — a gyászalkalom komoly ünnepélyességéhez felettébb illendő és kedves az Isten előtt. Énekeljünk mindnyájan egy szívvel, egy akarattal!

* **Gyermekeink között** nagyon elharapódzott az a rossz szokás, hogy undok dolgokról utálságos szavakban arcpirulás nélkül beszélnek. Kérem egész szeretettel a keresztyén szülőket, felnőtteket, hogy nyelvöket megtartóztatván, rut szavakat ne ejtsenek ki gyermekeik előtt soha, mert a gyermek könnyen tanul, a gyermeki lélek nagyon fogékony különösen a rossz iránt.

* **Végül** még az a kérésem, hogy akik mostani »Szeretet«-re vonatkozó czélomban filléreikkel segíteni óhajtanak, az anyagi segítséget közvetlenül hozzám juttassák el s én nyomtatásban, nyugtázni fogom; — mindeneket pedig arra is kérek, hogy aki nem tudna is adni csak egy fillért sem a »Szeretet«-ért, fogadja el házában szívesen és olvasgassa mindenki családja körében szeretettel. — Tápláljuk, kedves Atyámfiai! a szivünket, a lelkünket, mert a test is elvész, ha nem tápláljuk: azonképen a lélek is.

Addig is, míg február 15 ike táján újra kopogtatnék irásommal minden hájlék ajtaján:

a szeretet Istene legyen mindnyájunkkal!

Halottaink névsora az 1905. évről.

Óh mely sokan elaluvának
A mult esztendőben;
Kik nálunknál jobbak valának,
Szálltak temetőbe:
Minket pedig, kedvező Atyánk!
Eddig takargattál!

- Január 1. Csiki Kálmán, Csiki Mihály fia.
1. Olah Lukács.
1. Czaga Eszter, B. Fodor Jánosné.
2. Simon Juliánna, Kis Károlyné.
2. Rézműves Sara.
6. Nánási Eszter, Nánási László leánya.
8. Halvaszületett fia E Balazsi Lajosnak
8. Janó Mária, Janó Albert leánya.
9. Fekete Eszter, Fekete Imre leánya.
10. P. Nagy Sára, Kabai Lajosné.
12. Kabai Zsófia, özv. Szücs P. Bálintné.
12. Fekete Rozália, Fekete András leánya.
12. Vatai Eszter, Vatai Eszter leánya.
13. Halvaszületett fia, Szilgyi Sándornak.
13. Márta Janos, Márta Janos fia.
13. Szücs Márta, Mészáros István neje.
14. Tuba László, neh. Tuba Sándor fia.
16. Rácz Juliánna, Özv. Mihály Peterne.
16. Halvaszületett leánya Farkas Sándornak.
16. Halvaszületett fia, Farkas Sándornak.
18. Nánási Rebeka, Olah Mihályné.
18. M. Szabó Zsófia, özv. Kiss Maténé.
18. Zilizi Teréz, Zilizi András leánya.
19. Csegey Julianna, Özv. Dr. Fekete L.-né.
19. Pataki Sándor.
20. Bakos Eszter özv. B. Nagy Imréné.
21. Béres Bálint.
22. Márta Lajos.
25. Linczényi Lujza özv. Medgyessy B.-né.
26. Gy. Szabó Juliánna özv. Ari Jánosné.
27. Kiss Sára özv. Szőke Mihályné.
27. Szathmáry Mária özv. F. Farkas M.-né.
28. Károlyi Klára özv. Lakatos Sándorné.
29. Szombat Kálmán, Szombat István fia.

(Az elhaltak lajstromát a köv. számokban folytatjuk.)

Nyomatott Szekeres József gyorsajtóján Kisujszálláson.